

Hírlevél 2007/4.

- SAJTÓKÖZLEMÉNY
- HÁROM ENDIPP KUTATÁS EREDMÉNYEI

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Új, európai információszoigáltató honlap indul útfára az alkohol, kábítószerök és addikciók területén. Az Európai Bizottság által támogatott **Elisad Gateway**¹, a fenti témákban webalapú információforrások kereshető katalógusát kínálja használóinak.

Az **Elisad Gateway** a www.addictionsinfo.eu cím alatt érhető el. A Portál 35 ország adataihoz nyújt ingyenes hozzáférést felhasználóinak az alkohol, kábítószerök és addikciók témában, kb. 1000 kiváló minőségű internetes forráshoz. A portál kereső funkciója 17 európai nyelven² működik. A weboldalon a látogatók a nevelés és megelőzés, kezelés, politika és kutatás területéről találhatnak információt.

A Gateway projektet 2002 óta 24 dokumentációs központ fejleszti az **Elisad** hálózattal közösen, és valamennyi katalogizált információforrást a téma szakértői válogatják ki, és értékelik³. Ennek az európai együttműködési projektnek eredményeképpen remélhető, hogy az **Elisad** online portál elősegíti a kábítószerök és addikciók területén dolgozó szakemberek közötti kapcsolatok kiépülését.

A projektet a **Toxibase** (Franciaország) koordinálja, technikailag az **Archido**, a Brémai Egyetem (Németország) kábítószerügyi könyvtára irányítja.

Magyarországon az **ESKI** (Egészségügyi Stratégiai Kutatóintézet www.eski.hu) Egészségpolitikai Szakkönyvtára felelős az adatgyűjtésért, értékelésért és a portál magyar nyelvű változatáért.

További információért kérem, forduljon: Kovács Beatrixhoz, kovacs.beatrix@eski.hu ■

¹ **Elisad** az Alkohol és Egyéb Drogok Területén Működő Könyvtárak és Információszoigáltatók Szövetsége (www.elisad.eu). Az **Elisad Gateway** projekt célja: átfogó információszoigáltatás fejlesztése, az alkohol, kábítószerök és addikciók területének webalapú információforrásaihoz böngészhető katalóguson belüli hozzáférés biztosítása.

² Valamennyi adat és leírás a következő főbb témakörökön belül kereshető: politika, kutatás, megelőzés és kezelés. Az **Elisad** portál a kábítószerrel összefüggő tevékenységeket és információkat szolgáltatja tudományos, gyakorlati és politikai megközelítésben.

³ Az információszoigáltatás minősége és következetessége módszertani útmutatók révén biztosított és az EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) ellenőrzi. A katalógus tartalmi felügyeletét és frissítését 27 európai ország szakkönyvtárosa végzi.

AZ EURÓPAI BÖRTÖNÖK HIÁNYOSSÁGAIRÓL ÉS SZÜKSÉGLETEIRŐL

HÁROM ENDIPP⁴ KUTATÁS EREDMÉNYE

Az elmúlt 25 évben a kábítószer-fogyasztás és az ezzel kapcsolatos problémák (pl: a HIV/AIDS, Hepatitis fertőzések) kritikussá váltak a világ szinte összes börtönében. Egyrészt az figyelhető meg, hogy sok börtönrendszernek nincs megfelelő erőforrása, amely segítségével kezelhetné ezeket a problémákat, másrészt sokszor nem veszik, vagy nem akarják észrevenni az egészségüggyel kapcsolatos problémákat a létesítményeken belül. Ez sokszor a „drog probléma” tagadásához vezet a börtönökben.

Ennek a tendenciának a visszafordítását célozva az ENDIPP három kvalitatív kutatást végzett több ország részvételével, mely kutatások központi kérdése a különböző kábítószeres és az ezzel kapcsolatos fertőzések, valamint az Európai Unió büntetés-végrehajtási intézeteiben fogvatartott kábítószer-fogyasztó populáció közötti összefüggések voltak. A kutatások fő célja az volt, hogy áttekintést adjanak a jog, a politika és a gyakorlat alkalmazásáról, valamint az egyes kutatások céljaival kapcsolatosan felmerült hiányosságokról.

Ártalomcsökkentés az európai börtönökben – modell-gyakorlatokból álló gyűjtemény

A kilenc országban (Ausztria, Bulgária, Észtország, Lengyelország, Litvánia, Németország, Olaszország, Románia és Spanyolország) elvégzett kutatás eredménye szerint a kábítószer-fogyasztás az egyik legnagyobb probléma a jelenlegi európai börtönrendszerekben. Annak ellenére, hogy az egészségügyi problémák szinte mindenhol jelen vannak, a fogvatartottak nem profitálnak az orvosi kezelések fejlődéséből, és a prevenció sokszor nem felel meg a hatékony szolgáltatásnyújtás feltételeinek.

A kábítószer-fogyasztást vizsgálva a börtönökben túlnyomórészt a „drogmentes élet programok” felé való orientálódás figyelhető meg, ezek a programok azonban sokszor helytelenül definiálják az „addikció” fogalmát. Ebből kifolyólag sok országban a börtönben működő ártalomcsökkentési programokat olyan problémák hátráltatják, mint a kábítószer-fogyasztás és a szexuális kapcsolatok kettőse által felmerülő gondok tagadása, politikai támogatás hiánya, forráshiány, túlszűfolttság. Ugyanakkor több pozitív modell-gyakorlat figyelhető meg, pl. a helyettesítő kezelések terén, gumióvszerhez való anonim hozzáférés, tűcsere és kábítószer-fogyasztáshoz használt tárgyak fertőtlenítésének lehetősége, HIV/AIDS oktatás rabtársak segítségével.

A tanulmány következtetései szerint az ártalomcsökkentést a kábítószer-fogyasztók kezelésének körébe kellene bevonni és mind társadalmi, mind egészségügyi feladatnak tekinteni.

Fiatalkorúak biztonságos elkülönítése – Szolgáltatások a problémás kábítószer- és alkoholfogyasztóknak

A legtöbb európai országban keveset tudunk a fiatalkorú problémás kábítószer- és/vagy alkoholfogyasztó fogvatartottakról. A börtön előtti életükben általában rekreációs vagy

⁴ ENDIPP European Network on Drugs and Infections Prevention in Prison (Börtönbeli Droghasználat és Fertőző betegségek Megelőzésének Európai Hálózata. Internetes elérhetőség: www.endipp.net

kipróbálási szándékkal élnek az említett szerekkel. A kutatás melyet Anglia, Belgium, Dánia, Észtország, Finnország, Magyarország, Spanyolország és Szlovákia közreműködésével végeztek, azt állapította meg, hogy a kábítószer-fogyasztás kulcsfontosságú a fiatalok bűnözéséhez vezető útjához valamint, hogy a komolyabb büntető célzatú válaszreakciók bevezetését több ország tartja megfelelőnek. Ugyanakkor a hátrányos társadalmi háttér, alacsony iskolázottság, fizikai vagy szexuális zaklatás és a problémás szerhasználat közti összefüggéseket az országok különböző módokon magyarázták.

A fiatalok kábítószer-fogyasztó elkövetők számára elérhető szolgáltatások szabályozása nincs megfelelően kidolgozva, állítja a tanulmány. A szolgáltatások körében a börtönök személyzete által a változásra való motiválás hiányát, a szabadulás utáni „utánkövetéssel” kapcsolatos gondokat és a közösségbe kerüléskor a minél korábbi beavatkozást emelték ki. A szóban forgó fiatalok megkérdezettek többek között több szabadidős tevékenységet, az egészségügyi ellátásuk javítását, a szabadlábba helyezés jobb előkészítését, a személyzet nagyobb segítségnyújtási készségét jelölték meg prioritásként. Pozitív gyakorlatként emelték ki a börtönökben az ún. „drogmentes övezeteket”, az esetleges továbbképzési lehetőségeket, a civil szervezetek részvételét a szabadlábba helyezés előkészítésében.

A tanulmány megállapította, hogy a prevenció programok, a családi/társadalmi támogatás szükségességének megértése és a támogatásra való bátorítás, valamint a civil szervezetek szerepe a fenti problémák megoldásában nagy szerepet játszhat.

Kezelés az európai börtönökben fogvatartott kokain- és amfetamin-típusú stimulánsokat fogyasztók számára

A tanulmányt Belgium, Cseh Köztársaság, Hollandia, Írország, Litvánia, Málta, Portugália, Svédország és Szlovénia részvételével végezték. Az eredmények azt mutatják, hogy a börtönökben emelkedő trend figyelhető meg a kokain és amfetamin-típusú stimulánsok valamint a polidrog-használat terén. A stimulánsok fogyasztási módjaiban is történnek változások, valamint esetlegesen a börtönbüntetés előtt, alatt és után fogyasztott szer típusában is. Célzottan a stimuláns-fogyasztóknak kifejlesztett kezelés nem létezik a vizsgált országokban, amit főként az ártalomcsökkentési stratégia bevezetésének általános akadályai magyaráztak.

Több fogvatartott véleménye szerint a gyógyszeres kezelés mellett nagy szükség lenne a pszichoszociális szolgáltatásokra, hogy beszélhessenek is pszichikai függőségükről. A személyzetnek pedig jobban felkészültnek és képzetebbnak kellene lennie a problémák korai észrevételezésében. A fogvatartottak szerint szükség lenne például ártalomcsökkentési információs anyagra a fecskendő és az egyéb kellékek fertőtlenítési módszereiről, a leszokásról és az elvonási tünetekről. A biztonsági és a kezelést végző személyzet részére pedig pontosabb információ lenne szükséges a stimulánsokról, felismerésükről, illetve a szer fogyasztói tüneteinek felismeréséről. A válaszadók szerint a különböző lehetőségek – munkalehetőség, továbbképzés, szabadidős programok, valamint a drogmentes övezet terápiás programjai – jó alternatívát jelentenek a drogfogyasztással szemben. A dolgozó, tanuló és elegendő szabadidős tevékenységhez jutó elítéltek kevésbé érdeklődnek a kábítószerek iránt.

A tanulmány következtetése szerint mivel napjainkban az amfetamin típusú stimulánsok könnyebben hozzáférhetővé váltak, a börtönökben valószínű a stimulánsok használatának növekedése. Miután használatuk sokszor az agresszió, csoporton belüli erőszakoskodás, depresszió, paranoia, pszichózis, öncsonkítás, álmatlanság tendenciájának valamint az öngyilkossági kísérletek számának növekedésével jár, ezért nagyon fontos, hogy megfelelő választ dolgozzunk ki az ilyen típusú hatások fékezésére és csökkentésére.

A fordítás Martina Melis, az ENDIPP hírlevélben megjelent összefoglalója alapján készült. ■